

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Dôvodová správa:

- I. Podľa § 17 ods. 5 zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve v znení neskorších predpisov (ďalej ako „zákon o pohrebníctve“) prevádzkovateľ pohrebiska je povinný predložiť obci na schválenie prevádzkový poriadok pohrebiska a predkladať obci na schválenie aj jeho zmeny. Podľa § 18 ods. 2 zákona o pohrebníctve prevádzkový poriadok pohrebiska schvaľuje obec všeobecne záväzným nariadením. Prevádzkový poriadok pohrebiska musí byť verejnosti prístupný na mieste obvyklom na pohrebisku.
- II. Prevádzkový poriadok pohrebísk na území hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy bol novelizovaný naposledy v roku 2015 s účinnosťou od 01.11.2015 prostredníctvom VZN hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy č. 2/2015 z 24. septembra 2015. Cenník služieb, ktorý je prílohou prevádzkového poriadku pohrebísk, nebol novelizovaný od roku 2012, t.j. od jeho prijatia.
- III. Zákon o pohrebníctve bol s účinnosťou od 01.01.2020 novelizovaný zákonom č. 389/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej ako „novela zákona o pohrebníctve“). Novela zákona o pohrebníctve s účinnosťou od 01.01.2020 priniesla niektoré zmeny, ktoré sa týkajú aj prevádzky pohrebísk, služieb poskytovaných na pohrebiskách prevádzkovateľom pohrebiska a práv a povinností nájomcov hrobových miest.
- IV. Cieľom návrhu nového prevádzkového poriadku pohrebísk je úprava a aktualizácia cenníka služieb poskytovaných na pohrebiskách vrátane zavedenia inflačnej doložky do textu prevádzkového poriadku pohrebísk, na základe ktorej dôjde k automatickému zvyšovaniu cien služieb poskytovaných na pohrebiskách, bez nutnosti ich každoročného schvaľovania prostredníctvom MsZ.
- V. Cieľom zvyšovania cien služieb (cenníku služieb) poskytovaných prevádzkovateľom pohrebiska na pohrebiskách je dosiahnutie lepšieho pokrytia nákladov, ktoré prevádzkovateľovi pohrebiska skutočne vznikajú v súvislosti s jeho činnosťou. Nový cenník služieb na rozdiel od v súčasnosti platného cenníka ďalej rozlišuje medzi cenami za pochovanie ľudských pozostatkov alebo ľudských ostatkov do hrobu, hrobky, urnového miesta a miesta v kolumbáriu, a to z dôvodu rozdielnej plochy pohrebiska, ktorá je tým ktorým spôsobom pochovania dotknutá. V pôvodnom cenníku sa rozdielna plocha jednotlivých typov pochovania nezohľadňovala a ceny služieb spojených s nájmom boli rovnaké, či išlo o pochovanie rakvy do zeme alebo uloženie urny do miesta v kolumbáriu. V novom cenníku sa preto zavádza najnižšia cena za služby spojené s nájmom urnového miesta v kolumbáriu a najvyššia cena za služby spojené s nájmom hrobového miesta, resp. hrobkového miesta, nakoľko náklady prevádzkovateľa pohrebiska na služby spojené s nájmom hrobového, resp. hrobkového miesta sú pre najvyššie.
- VI. Cieľom návrhu nového prevádzkového poriadku pohrebísk je ďalej doplnenie a úprava textu prevádzkového poriadku pohrebísk s ohľadom na novelu zákona o pohrebníctve z roku 2020, ako aj s ohľadom na problémy vyplývajúce z aplikačnej praxe

prevádzkovateľa pohrebísk a s ohľadom na aktuálne potreby prevádzkovateľa pohrebísk.

VII. Novelou zákona o pohrebníctve došlo, okrem iného, k:

- špecifikácii pojmu pieta ako spôsobu dôstojného zaobchádzania s ľudskými pozostatkami pred ich pochovaním, počas pohrebného sprievodu, pohrebného obradu a pri ich pochovávaní a s ľudskými ostatkami počas exhumácie až do ich opätovného pochovania
- zavedeniu pojmu „ekologické pochovanie“ ako uloženie spopolnených ľudských pozostatkov alebo ľudských ostatkov na pohrebisku v biologicky rozložiteľnej urne
- rozšíreniu povinností prevádzkovateľa pohrebiska o povinnosť umožniť pochovať potratený ľudský plod alebo predčasne odňatý ľudský plod a povinnosť zabezpečiť po vykopaní hrobu fotografickú dokumentáciu, ktorá potvrdí splnenie požiadaviek na ukladanie ľudských pozostatkov do hrobu a uchovať ju najmenej do uplynutia tlecej doby
- úprave obsahu prevádzkového poriadku pohrebísk o podmienky ekologického pochovávaní, ak prevádzkovateľ pohrebiska takéto pochovávanie umožňuje
- špecifikácii postupu pri preukazovaní statusu blízkej osoby k zomrelému nájomcovi, ktorá má prednostné právo na uzavretie novej nájomnej zmluvy na hrobové miesto
- špecifikácií postupu pri výpovedi nájomnej zmluvy
- doplnení povinnosti nájomcu hrobového miesta o povinnosť zabezpečiť, aby príslušenstvo k hrobu neohrozilo bezpečnosť návštevníkov pohrebiska, a to na vlastné náklady
- doplnení obce ako orgánu výkonu dozoru na úseku pohrebníctva
- doplnení priestupkov, ktoré prejednáva a sankcie za ne ukladá obec.

VIII. **Zákon o pohrebníctve neupravuje postup riešenia všetkých situácií, s ktorými sa prevádzkovateľ pohrebísk ako správca pohrebísk a prenajímateľ hrobových miest pri svojej činnosti stretáva. Postup pri riešení týchto rôznych situácií sa však priamo dotýka práv a povinností nájomcov hrobových miest alebo iných osôb definovaných v zákone o pohrebníctve, návštevníkov cintorínov a podnikateľov vykonávajúcich na pohrebiskách podnikateľskú činnosť (napr. kamenári). S ohľadom na uvedené je žiaduce, aby postup, ktorý prevádzkovateľ pohrebísk pri riešení niektorých podstatných otázok zvolil, sa stal súčasťou prevádzkového poriadku pohrebísk ako všeobecne záväznej normy platnej na území hlavného mesta SR Bratislavy.**

IX. **V aktuálne platnom prevádzkovom poriadku pohrebísk sa pod § 1 označenom ako „Úvodné ustanovenia“ nachádza zoznam pohrebísk v Bratislave, na ktoré sa vzťahuje prevádzkový poriadok pohrebísk a identifikačné údaje prevádzkovateľa pohrebísk. Tento text sa v navrhovanom novom prevádzkovom poriadku pohrebísk z dôvodu logického usporiadania textu prevádzkového poriadku pohrebísk a jeho prehľadnosti nachádza v § 2 označenom ako „Dotknuté pohrebiská a prevádzkovateľ pohrebísk“. V § 1 ods. 1 označenom ako „Úvodné ustanovenia“ sa v navrhovanom novom prevádzkovom poriadku pohrebísk dopĺňa text, ktorého obsahom je prehľad bodov, resp. prehľad úpravy prevádzkového poriadku pohrebísk. V § 1 ods. 2 sa nachádza definícia pojmu „hrobové miesto“.**

- X. V § 1 ods. 1 písm. s) pôvodného prevádzkového poriadku pohrebísk sa uvádza nesprávny názov a adresa bratislavského krematória. Oficiálny názov znie Krematórium v Bratislave (Urnový háj, rozptylová lúka a vsypová lúka). Krematórium v Bratislave sa nachádza na Hodonínskej ulici v mestskej časti Bratislava – Záhorská Bystrica, nie v mestskej časti Lamač, ako je nesprávne uvedené v pôvodnom prevádzkovom poriadku pohrebísk.
- XI. V § 1 ods. 2 pôvodného prevádzkového poriadku pohrebísk sa ako sídlo prevádzkovateľa pohrebísk, MARIANUM – Pohrebníctvo mesta Bratislavy, uvádza už neaktuálna adresa prevádzkovateľa ako Svätoplukova 3, 824 91 Bratislava. V súčasnosti sa sídlo MARIANUM – Pohrebníctvo mesta Bratislavy nachádza na adrese Šafárikovo nám. 3, 811 02 Bratislava. Identifikácia prevádzkovateľa pohrebísk sa ďalej precizuje a dopĺňa o údaj o zápise v živnostenskom registri.
- XII. V § 2 ods. 1 pôvodného prevádzkového poriadku pohrebísk, ktorý vymenúva rozsah služieb poskytovaných na pohrebiskách chýba informácia o ďalších službách, ktoré prevádzkovateľ poskytuje na pohrebiskách, a to vykopanie urnového miesta a osadenie urnovej šachty a rozptyl popola na rozptylovej lúke, vsyp popola na vsypovej lúke a vykopanie a zasypanie miesta v Háji pokoja k pochovaniu spoločných ľudských ostatkov v biologicky rozložiteľnej urne alebo uloženiu popola bez urny. Všetky služby, ktoré prevádzkovateľ pohrebiska poskytuje na pohrebiskách, vymenúva v celom rozsahu v § 3 ods. 1 návrhu nového PPP.
- XIII. V § 2 odseku 2 pôvodného prevádzkového poriadku pohrebísk sa uvádza, že poskytovanie služieb ako vykopanie a zasypanie hrobu sa nevzťahuje na pohrebiská ako Ondrejský cintorín, cintorín Kozia brána a Mikulášsky cintorín. Ide o nesprávnu informáciu, keďže na uvedených cintorínoch sa stále pochováva do hrobových miest existujúcich nájomcov alebo do hrobových miest so súhlasom vlastníka cintorína (Rímskokatolícka alebo Evanjelická cirkev). Poskytovanie služieb ako vykopanie a zasypanie hrobu sa naopak nevzťahuje na Krematórium v Bratislave (Urnový háj, rozptylová lúka a vsypová lúka).
- XIV. Názov § 3 pôvodného prevádzkového poriadku pohrebísk pôsobí mätúca, keďže obsahuje iba „Povinnosti nájomcu pri údržbe hrobového miesta“, napriek tomu, že obsah tohto § 3 pojednáva v podstatnej časti aj o nájomnej zmluve, úhrade nájomného, postupe pri výpovedi z nájmu a povinnostiach nájomcov hrobového, urnového a kryptového miesta. Názov § 3 (v návrhu nového prevádzkového poriadku ako § 4) sa v návrhu nového prevádzkového poriadku pohrebísk mení na: § 4 „Zmluva o nájme hrobového miesta, úhrada nájomného a výpoveď z nájmu“. Povinnosti nájomcu pri údržbe hrobového miesta sú samostatne obsahom § 5 návrhu nového prevádzkového poriadku pohrebísk s názvom „Povinnosti nájomcu pri údržbe hrobového miesta“.
- XV. Obsah § 4 návrhu nového prevádzkového poriadku pohrebísk reaguje na problémy aplikačnej praxe zákona o pohrebníctve a postupy prevádzkovateľa pohrebiska pri riešení situácií, ktoré nie sú výslovne upravené zákonom o pohrebníctve. Ide napr. o otázky úhrady nájomného a služieb spojených s nájmom zo strany nájomcu alebo blízkej osoby počas výpovednej doby a otázky zrušenia výpovede z nájmu, ak je úhrada za nájom a služby spojené s nájmom nájomcom dodatočne uhradená počas výpovednej doby, ďalej o otázky rezervácie hrobového miesta a povinnosti uhradiť rezervačný

poplatok. Niektoré postupy prevádzkovateľa pohrebísk vyplývajúce z praxe, ktoré majú vplyv na práva a povinnosti nájomcov hrobových miest alebo iných osôb je podľa názoru prevádzkovateľa pohrebísk potrebné zohľadniť aj v prevádzkovom poriadku pohrebísk ako všeobecne záväznej norme platnej na území hlavného mesta SR Bratislavy.

- XVI. V návrhu nového prevádzkového poriadku pohrebísk v § 5 sú prehľadnejšie, jasnejšie a širšie definované povinnosti nájomcu hrobového miesta a v § 6 zase povinnosti návštevníka pohrebiska. V § 5 návrhu nového prevádzkového poriadku sú oproti pôvodnej úprave prevádzkového poriadku pohrebísk prísnejšie definované max. vonkajšie rozmery a max. vnútorné rozmery hrobového miesta a jeho príslušenstva. V návrhu nového prevádzkového poriadku pohrebísk sa neumožňuje prekročiť maximálne vonkajšie obrysové rozmery hrobu.
- XVII. V § 8 návrhu nového prevádzkového poriadku sa oproti pôvodnému prevádzkovému poriadku upravuje otváracia doba pohrebiska.
- XVIII. § 11 návrhu nového prevádzkového poriadku pohrebísk obsahuje oproti aktuálne platnému prevádzkovému poriadku nové ustanovenie týkajúce sa dôvodov povolenia alebo nepovolenia exhumácie ľudských ostatkov zo strany prevádzkovateľa pohrebiska. Zákon o pohrebníctve umožňuje prevádzkovateľovi pohrebiska nepovolit' exhumáciu na žiadosť obstarávateľa pohrebu alebo blízkej osoby, dôvody nesúhlasu však zákon výslovne neustanovuje, pričom zároveň uvádza, že ak prevádzkovateľ pohrebiska žiadosti o exhumáciu nevyhoví, rozhodne o nej súd. Keďže prevádzkovateľ pohrebiska sa stretáva so žiadosťami o exhumáciu, ktoré z dôvodu opatrnosti a z dôvodu dôstojnosti a úcte k zosnulému a jeho blízkym príbuzným nepovolí, má záujem na tom, aby verejnosť prostredníctvom prevádzkového poriadku pohrebísk vopred poznala dôvody, pre ktoré prevádzkovateľ pohrebiska spravidla exhumáciu nepovolí a o exhumácii rozhodne súd.
- XIX. § 12 návrhu nového prevádzkového poriadku pohrebísk prevádzkovateľ pohrebiska v súlade so svojou zákonnou povinnosťou vyplývajúcou zo zákona o pohrebníctve (na rozdiel od pôvodného, resp. v súčasnosti platného prevádzkového poriadku pohrebísk) upravuje podmienky ekologického pochovávaní v prírodnom prostredí Hája pokoja, pohrebiska, ktoré sa nachádza v Krematóriu v Bratislave. Pri ekologickom pochovávaní sa ukladá do zeme popol zosnulého alebo vkladá popol zosnulého do zeme v ekologicky rozložiteľnej urne. Popol sa ukladá (priamo alebo v ekologicky rozložiteľnej urne) ku koreňom stromov. Návrh nového prevádzkového poriadku zakazuje ukladať na miesto ekologického pochovávaní akékoľvek predmety, náhrobky, výzdoby. K spomienke na zosnulého slúži výlučne drevená cedulka s menom a dátumom narodenia a úmrtia zosnulého, ktorá je umiestnená na pni príslušného stromu. Ide o vsyp, resp. ukladanie popola zosnulého bez bližšieho identifikovania a lokalizácie miesta vsypu/uloženia urny. Miesto vsypu/uloženia urny môže byť použité aj viackrát. Miesto vsypu/uloženie urny nie je predmetom nájomnej zmluvy. Poplatok sa uhrádza jednorazovo za vsyp/uloženie urny.
- XX. V § 14 sa nachádza špecifikácia nakladania s odpadmi vznikajúcimi pri prevádzkovaní pohrebísk. Ustanovenia bolo upravené v súlade s aktuálnym znením zákona č. 79/2015 o odpadoch.

- XXI.** V § 16 návrhu nového prevádzkového poriadku sa navrhuje inflačná doložka, na základe ktorej by došlo každoročne k zvýšeniu cien uvedených v cenníku prevádzkového poriadku pohrebísk automaticky, bez potreby schvaľovania zvýšenia cien o infláciu zo strany mestského zastupiteľstva. Pokiaľ sa jedná o nájomné a služby spojené s nájomom, ktoré boli zaplatené nájomcom hrobového miesta vopred, nájomca platí nájomné a služby spojené s nájomom počas predplateného obdobia v rovnakej výške. Zvýšenie ceny na základe inflačnej doložky sa týka nových nájomcov, ktorí uzavreli nájomnú zmluvu po účinnosti nového prevádzkového poriadku pohrebísk.
- XXII.** Do § 18 návrhu nového prevádzkového poriadku sa vkladá text o priestupkoch na úseku pohrebníctva a pokutách, ktoré môže kontrolný orgán uložiť na základe zákona o pohrebníctve a priestupkoch a pokutách vyplývajúcich zo zákona č. 377/1990 Z. z. o hlavnom meste SR Bratislave. Navrhovaný text navrhujeme doplniť do nového prevádzkového poriadku pohrebísk za účelom dosiahnutia väčšej informovanosti verejnosti, nájomcov hrobových miest a kamenárov o ich zákonných povinnostiach a povinnostiach vyplývajúcich z prevádzkového poriadku pohrebísk a pokutách, ak sa dopustia porušenia týchto povinností. Prevádzkovateľ pohrebísk často eviduje porušenia povinností nájomcov alebo kamenárov, pri budovaní hrobu, ktorých následky prevádzkovateľovi pohrebiska spôsobujú značné problémy.